

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Semana a z členov senátu JUDr. Anny Markovej, JUDr. Margity Fridovej, JUDr. Jany Zemaníkovej a JUDr. Beaty Miničovej, v právnej veci žalobcu **U.**, proti žalovanému **L.**, o zaplatenie 80 310 Sk s prísl., vedenej na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 10 Cb 702/00, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. marca 2003 č. k. 4 Obo 173/01-34, rozhodol

t a k t o :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Na odvolanie žalovaného Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 27.3.2003 č. k. 4 Obo 173/01-34 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým bolo v celom rozsahu žalobe vyhovené tak, že žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi 35 996 Sk so 17,6% úrokmi od 28.4.1998 do zaplatenia a vo zvyšku žalobu zamietol. V odôvodnení rozsudku uviedol, že v konaní nebolo sporné uzavretie poisťnej zmluvy medzi žalobcom a žalovaným dňa 25.4.1997 č. 15 a 50 podľa § 788

a nasl. OZ o poistení motorového vozidla s dobou trvania poistenia od 28.4.1997 do 27.4.1998, vrátane s dohodnutou výškou poistného 107 080 Sk v štyroch splátkach po 26 770 Sk, splatných 12.5.1997, 28.8.1997, 28.11.1997 a 28.2.1998. Rovnako nebolo sporné, že žalovaný zaplatil iba prvú splátku v dohodnutej výške 26 770 Sk dňa 12.5.1997. Spornou bola skutočnosť, kedy došlo k zániku poistenia a tým aj výška dlžného poistného. Ani odvolací súd nepovažoval za relevantnú obranu žalovaného, že k zániku poistnej zmluvy došlo na základe jeho ústnej dohody s vedúcou pobočky žalobcu v H. pani M., čo jednak menovaná poprela, ale najmä s prihliadnutím na skutočnosť, že platnosť akejkoľvek zmeny poistnej zmluvy je v zmysle § 791 ods. 1 OZ podmienená jej písomnou formou, k čomu v tomto prípade nedošlo, ani podľa tvrdenia žalovaného. Nebolo preto ani potrebné v tomto smere dopĺňať dokazovanie výsluchom menovanej svedkyne, ako to požadoval žalovaný. Z uvedeného možno vyvodit', že k zániku poistenia došlo zo zákona (§ 801 OZ v znení platnom do 31.12.2002, teda aj v čase zániku poistenia) nezaplatením poistného.

Súd prvého stupňa dospel k záveru, že nezaplatením poistného by poistenie zaniklo dňa 27.5.1998, čo síce bližšie neodôvodnil, ale malo sa tak stať zrejme uplynutím troch mesiacov od splatnosti poslednej splátky poistného (28.2.1998). S týmto záverom sa odvolací súd nestotožnil.

Podľa § 801 OZ v znení platnom do 31.12.2002, poistenie zanikne takisto tým, že poistné za prvé poistné obdobie alebo jednorazové poistné nebolo zaplatené do troch mesiacov, alebo poistné za ďalšie poistné obdobie nebolo zaplatené do šiestich mesiacov od jeho splatnosti, tieto lehoty možno dohodou predĺžiť. Poistenie zanikne uplynutím príslušnej lehoty. To isté platí, ak bola zaplatená len časť poistného.

V prejednávanej veci bolo poistenie dohodnuté na časovo obmedzenú dobu jedného roka, nemožno teda hovoriť o ďalšom poistnom období. Dohodnutá výška poistného za celú dobu, na ktorú bolo poistenie dojednané, nebola splatná naraz, ale v štyroch splátkach, z ktorých žalovaný zaplatil iba jednu. Ide teda o situáciu, že bola zaplatená iba časť poistného, preto poistenie zaniklo uplynutím troch mesiacov od splatnosti ďalšej splátky, t.j. od 28.8.1997, teda 28.11.1997.

Vychádzajúc zo zásady, že poisťiteľ má právo na poisťné iba za dobu, po ktorú trvá poistenie, žalobcovi patrí poisťné za obdobie od 28.4.1997 do 28.11.1997, teda za 214 dní. Z poisťného za dohodnuté obdobie na jeden deň pripadá 293,29 Sk. Poisťné za 214 dní predstavuje 62 766 Sk. Po odpočítaní zaplatenej prvej splátky 26 770 Sk zostáva nedoplatok žalovaného na poisťnom vo výške 35 996 Sk.

Odvolačný súd zmenil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 220 ods. 1 OSP tak, že žalobe vyhovel do výšky 35 996 Sk, vrátane priznaného úroku z omeškania vo výške 17,6% za uplatnené obdobie omeškania od 28.4.1998 do zaplataenia a vo zvyšku uplatnenej istiny žalobu zamietol ako nedôvodnú.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca a navrhol ho v časti, v ktorej bola žaloba vo zvyšku zamietnutá, zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť na ďalšie konanie. Na zdôvodnenie dovolania uviedol, že v zmysle § 241 ods. 2 písm. d/ OSP rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poisťná zmluva č. X. bola uzavretá na dobu určitú od 28.4.1997 do 27.4.1998 vrátane, poisťné za dobu trvania poistenia vo výške 107 080 Sk bolo rozložené do štyroch splátok, každá vo výške 26 770 Sk, pričom splatnosť jednotlivých splátok poisťného bola dohodnutá na 12.5.1997, 28.8.1997, 28.11.1997, 28.2.1998. Žalovaný zaplatil iba prvú splátku poisťného. Podľa § 565 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplataenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky len, ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky. V poisťnej zmluve, ani v poisťných podmienkach nebola dohodnutá takáto „strata výhody splátok“, preto sa poisťné za dobu trvania poistenia stalo splatným až splatnosťou poslednej splátky poisťného, t.j. 28.2.1998, a teda až od splatnosti tejto poslednej splátky je možné počítať lehotu pre zánik poistenia. Rovnaký názor vyslovil Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí č. k. 7 Obo 113/2000.

Odvolačný súd opiera svoje rozhodnutie o poslednú vetu § 801 Občianskeho zákonníka: „To isté platí, ak bola zaplataená len časť poisťného.“ Zaplataenie časti poisťného však v žiadnom prípade nie je pojem totožný so splátkou poisťného. Ak by časť poisťného a splátka poisťného boli totožné pojmy, poistenie by pri aplikácii

názoru odvolacieho súdu zaniklo aj v prípade, ak splátka poistného bola riadne a včas zaplatená, nakoľko bola zaplatená len časť poistného.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 OSP), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, a to proti rozhodnutiu (jeho časti), proti ktorému tento mimoriadny opravný prostriedok je prípustný, dovolanie prejednal bez nariadenia dovolacieho pojednávania, preskúmal rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a to v medziach podaného dovolania a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

Dovolací súd v celom rozsahu sa stotožňuje s právnym názorom odvolacieho súdu a jeho aplikáciu ustanovenia § 801 OZ, v znení platnom do 31.12.2002, považuje za správnu a v súlade s doterajšou súdnou praxou dovolacieho súdu. Keďže poistená osoba tak, ako tomu bolo aj v danom prípade, niekedy nemá záujem platiť poistné za celé poistné obdobie naraz, poisťovňa spravidla umožňuje poistenému platiť poistné v pravidelných splátkach. V danom prípade platenie poistného bolo dohodnuté v štyroch splátkach. Tento spôsob úhrady poistného v praxi spôsoboval určité problémy v súvislosti s určením momentu zániku poistenia pri nezaplatení niektorej splátky. V zmysle vyššie citovaného ustanovenia § 801 OZ každá zmluvne dohodnutá splátka nepochybne predstavuje časť poistného, ktorú časť je poistený povinný zaplatiť v určitej lehote. Ak poistený v dohodnutej lehote túto časť poistného nezaplatil, potom v zmysle poslednej vety § 801 OZ v jeho znení platnom do 31.12.2002, poistné zanikne uplynutím troch mesiacov odo dňa, keď časť poistného (splátka) mala byť zaplatená. Teda žalovaný bol povinný ďalšiu splátku, t.j. druhú splátku zaplatiť 28.8.1997 (prvú splátku zaplatil), ktorú povinnosť však nesplnil, a preto od tohto dňa začala plynúť trojmesačná zákonná lehota, spôsobujúca zánik poistenia. Do zániku poistenia, teda do 28.11.1997, samozrejme žalobcovi patrí poistné.

Námietka dovolateľa, týkajúca sa § 565 OZ upravujúceho stratu výhody splátok, je právne irelevantná, pretože v danom prípade dohodnuté splátky predstavujú časť poistného a nezaplatenie tejto časti poistného spôsobuje právne dôsledky vyplývajúce z ust. § 801 OZ. Dovolateľ sa mylí, ak tvrdí, že splátka nie je časťou poistného, pretože, ak by takýmto výkladom bolo možné akceptovať, tak

nevyhnutne by to znamenalo, že ak jednotlivá splátka nepredstavuje časť poistného, tak potom predstavuje buď poistné celé, alebo žiadne, čo iste odporuje základom logiky. Obdobne logike odporuje aj dovolateľom prezentovaný názor, že aj v prípade nezaplatenia ešte nesplatených splátok, časť poistného nie je zaplatená, a teda aj v takom prípade dochádza k zániku poistenia. Ustanovenie § 801 totiž vychádza z toho, že k zániku poistenia pri nezaplatení časti poistného (t.j. aj jednotlivéj splátky) dochádza iba vtedy, ak táto časť poistného bola splatná, t.j. táto časť poistného nebola zaplatená v lehote dohodnutej v poistnej zmluve. Časť poistného, ktorá ešte splatná nie je, k zániku poistného nemôže viesť, bolo by to v rozpore so základnými zásadami, z ktorých vychádza Občiansky zákonník.

Na základe uvedených dôvodov dovolací súd podľa ust. § 243b ods. 1 OSP dovolanie zamietol.

Žalovanému, ako úspešnému účastníkovi, trovy v dovolacom konaní nevznikli, a preto ich náhradu mu dovolací súd nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 20. februára 2008

JUDr. Juraj Seman, v. r.
predseda senátu